

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ОНЛАЙН
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ АГРАРНОЇ НАУКИ В
УМОВАХ ВІЙНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБІП України

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL ONLINE
CONFERENCE**

**TRENDS AND CHALLENGES OF MODERN AGRICULTURAL
SCIENCE: THEORY AND PRACTICE**

м. Київ, 2023

УДК 001:63(4/9)

Рекомендовано до друку збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної онлайн конференції: «Тенденції та виклики аграрної науки в умовах війни» Присвяченої 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України вченою радою агробіологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України від 16 листопада 2023 року протокол № 11.

Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика. Присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України матеріали V міжнародної науково-практичної онлайн конференції (м. Київ, 25-27 жовтня 2023 р.)/НУБіП України, 2023. 339 с.

ISBN 978-617-8351-50-2

У збірнику опубліковано матеріали доповідей учасників V міжнародної наукової інтернет-конференції «Тенденції та виклики сучасної аграрної науки в умовах війни: теорія і практика», яка присвячена 125-річчю кафедри рослинництва НУБіП України. Висвітлено теоретичні і практичні питання сучасної аграрної науки, напрями їх вирішення та впровадження у виробництво.

Титульна сторінка: "Соняхи". Художник: Радо Явора.

© НУБіП України, 2023.

УДК 631.5:635.654

УРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ЗЕРНА СОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ ТА ІНОКУЛЯЦІЇ НАСІННЯ

Трофімюк І. В., здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Пилипенко В. С., к. с.-г. наук, ст. викладач кафедри рослинництва
Національний університет біоресурсів і природокористування України *E-mail: vpylypenko@nubip.edu.ua*

Для досягнення стабільного виробництва сої в Україні необхідно активно вдосконалювати та впроваджувати передові методи вирощування цієї культури [4, 5]. У зв'язку з глобальними змінами в кліматичних умовах і впровадженням високопродуктивних сортів сої, які вимагають інтенсивного підходу, важливо розробити технологічні методи, що гарантовано забезпечать високий врожай якісного насіння цієї культури [1, 2]. Головний акцент повинен бути зроблений на ефективному використанні біокліматичного потенціалу регіону, в якому вирощується соя, правильному підборі сортів, а також оптимізації умов мінерального та бактеріального живлення з метою максимізації їх генетичного потенціалу.

Значення вирощування сої стало особливо актуальним з моменту початку конфлікту в Україні, коли з'явилися проблеми з експортом сільськогосподарської продукції [3]. У цьому контексті соя стала однією з ключових культур, яка дозволяє виробникам у сільському господарстві та експортерам знизити витрати на логістику і, водночас, зберегти прибутковість виробництва.

Мета наших досліджень полягає у пошуку елементів удосконалення технології вирощування, а саме обґрунтування вибору сорту для сівби, норми висіву та обробки насіння в умовах Черкаської області.

Об'єкт дослідження – процеси росту, розвитку та формування врожайності та якості зерна нових сортів сої залежно від норми висіву насіння та обробки насіння в умовах Черкаської області. Предмет дослідження – сорти: Асука, Кіото, Ніагара та Астор; норма висіву насіння: 480 та 500 тис. шт./га, інокуляція, урожайність зерна.

З метою теоретичного обґрунтування та розробки елементів технології вирощування сої в умовах Черкаської області нами було закладено трьох факторний дослід. Для досліджень обрано чотири сорти сої: Асука, Кіото, Ніагара та Астор; дві норми висіву 480 та 500 тис. шт. насінин на 1 га; передпосівна обробка насіння: контроль та АВМ – інокулянт. Норма витрати інокулянту становила 1,87 кг на 1 тону насіння.

Сівбу проводили, в прогрійтий ґрунт, при середньодобовій температурі ґрунту на глибині 5-8 см +10+120 С, а саме 5 травня 2023 року. При сівбі вносили добриво Амофос 10-46 з середньою нормою 65 кг/га. У день сівби застосувати ґрунтовий гербіцид Айдахо, к.с. 0,6 л/га + Зенкор Ліквід SC, к.с. з зниженою нормою до 0,4 л/га.

Дякуючи досягненням селекціонерів, сьогодні є багато високотехнологічних, високопродуктивних та стійких до хвороб сортів сої. Але рівень реалізації потенціалу їх урожайності істотно зумовлений ґрунтово-кліматичними особливостями та адаптованою технологією вирощування, що найбільше актуальна за останніх тенденцій зміни клімату. Серед основних чинників формування високої продуктивності сої доступним та дешевим, на сьогодні, є сорт, генотип якого обумовлює рівень врожаю орієнтовно на 25 %.

Проведені нами дослідження показали можливість підвищення урожайності сої на рівні 3,0-3,5 т/га.

Найвищу урожайність сої серед досліджуваних сортів було отримано в сорту Кіото за норми висіву 480 тис. шт./га та інокуляції насіння, яка становила 3,44 т/га. Середній показник по врожайності для даного сорту склав 3,08 т/га, коли найбільший показник у сорту Астор – 3,10 т/га (лише на 0,02 т/га менше порівняно з сортом Кіото).

Високу урожайність зерна сої було отримано у сорту Астор за інокуляції з нормою висіву 500 тис. шт./га, яка становила 3,35 т/га. Найменшу продуктивність серед досліджуваних сортів було помічено у сорту Асука і склала 2,37 т/га на варіанті без інокуляції за норми висіву 500 тис. шт./га. Також, потрібно відмітити, що за середніми показниками урожайності серед досліджуваних сортів високопродуктивним сортом виявився Астор (3,10 т/га) та найменш продуктивним, як було вище зазначено є сорт Асука (2,69 т/га).

Отже, на основі отриманих нами результатів найвища урожайність зерна у сорту Кіото за норми висіву 480 тис. шт./га та інокуляції насіння, яка становила 3,44 т/га, що відповідно на 0,61 т/га більше порівняно з варіантом без інокуляції.

Список використаної літератури

1. Гангур, В. В., Пипко, О. С., & Прокопів, О. О. (2021). Продуктивність сої залежно від технології передпосівного обробітку ґрунту та інокулювання. Вісник Полтавської державної аграрної академії, (4), 85-90.
2. Костюкевич, Т. К., Толмачова, А. В., Колосовська, В. В., & Барсукова, О. А. (2021). Агроекологічна оцінка продуктивності сої в Західному Лісостепу України в умовах зміни клімату. Науково-практичний журнал. Екологічні науки, 2(35), 99-103.
3. Пелех, Л. В. (2021). Вплив елементів технології вирощування на формування продуктивності сої в умовах Правобережного Лісостепу. Сільське господарство та лісівництво. 2021. № 21. С. 109-119.
4. Рожков, А. О., Каленська, С. М., Пузік, Л. М., Музафаров, Н. М. (2016). Дослідна справа в агрономії. Книга друга: Статистична обробка результатів агрономічних досліджень. Харків, 298 с.
5. Novytska, N., Gadzovski, G., Mazurenko, B., Kalenska, S., Svistunova, I., & Martynov, O. (2020). Effect of seed inoculation and foliar fertilizing on structure of soybean yield and yield structure in Western Polissya of Ukraine.
6. Ovcharuk, O. V., & Ovcharuk, V. I. (2019). Metody analizu v ahronomii ta ahroekolohii: navchalnyi posibnyk. Kam'ianets-Podilskyi: TNEU, PDATU, TsNTU [In Ukrainian].